

آشنایی با شاخص‌های آموزش و پرورش
و
روش محاسبه آنها

عباس احمدی مقیم

LB	احمدی مقیم، عباس، ۱۳۴۵
۴۱/۵	آشنایی با شاخص‌های آموزش و پرورش و روش محاسبه آنها
۳۲۵ الف	مؤلف: عباس احمدی مقیم
۱۳۸۴ /	انتشارات فراگیر هگمتانه، ۱۳۸۴.
۵۶ صفحه:	جدول. شابک: ۷-۰۱-۸۵۹۹-۹۶۴
۱ - آموزش و پرورش.	۲ - برنامه‌ریزی آموزشی. ۳ - آموزش و پرورش -
هدفها و نقشها.	
الف - عنوان.	
۳۷۰/۱۱	

انتشارات فراگیر هگمتانه

عنوان کتاب: آشنایی با شاخص‌های آموزش و پرورش و روش محاسبه آنها

مؤلف: عباس احمدی مقیم

ناشر: فراگیر هگمتانه

حروفچینی: بگاه پژوهش

چاپ و صحافی: گیتی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۴

شمارگان: ۳۰۰۰

قیمت: ۵۰۰۰ ریال

شابک: ۷-۰۱-۸۵۹۹-۹۶۴

I.S.B.N 964-8599-01-7

نشانی مرکز پخش: همدان - خیابان شریعتی - نرسیده به میدان شریعتی

نمایشگاه و فروشگاه دائمی انتشارات دانشگاه پیام نور

دورنویس: ۸۲۵۰۷۳۱ - ۸۱۱۰

تلفن: ۲۵۲۸۴۶۲ - ۸۱۱۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۰	تعریف شاخص
۱۰	تعریف استاندارد
۱۱	رقم یا عدد شاخص
۱۲	ویژگی‌های یک شاخص
۱۳ - ۱۴	معیارهای یک شاخص موجه
۱۵ - ۱۹	شاخص‌های دسترسی به فرصت‌های آموزشی
۲۰ - ۲۴	شاخص‌های کارایی درونی نظام آموزش و پرورش
۲۵ - ۲۷	شاخص‌های ترکیب دانش آموزی
۲۸ - ۳۳	شاخص‌های نیروی انسانی
۳۴ - ۴۰	شاخص‌های فضای آموزشی
۴۱ - ۴۳	شاخص‌های آموزش و پرورش استثنایی
۴۴ - ۴۷	شاخص‌های سوادآموزی
۴۸ - ۵۲	شاخص‌های مالی
۵۳	منابع و مأخذ

مقدمه:

تولد عصر اطلاعات بعد از عصر صنعتی و فرا صنعتی و ظهور و رواج فناوریهای برتر هزاره سوم بسیاری از کشورهای جهان را غافلگیر نموده است. کشورهای صنعتی و فراصنعتی با برنامه‌ریزی دقیق روی نظام های آموزشی خود، رقابت سختی را برای رسیدن به دانایی ادامه می‌دهند تا بتوانند در فرایند جهانی شدن بر مدار سترالیزم حاکم بر جهان باقی بمانند. شرط توفیق در این عرصه بهره‌گیری از فرصت‌ها و رویارویی با چالشهای پیشرو است. و این همه ایجاب می‌کند که فرایند توسعه نظام آموزشی با رویکرد راهبردی نسبت به تشخیص شرایط جدید بین‌المللی و با شناخت دگرگونی‌ها در ترکیب ورودن مناسبات اجتماعی جهانی و منطقه‌ای و همچنین با نگرش به مهمترین مسائل و تنگناهای نظام آموزشی، مسير تحولات اساسی و پاسخگویی به الزامات رشد و توسعه پایدار و با ثبات کشور را هموار ساخت.

بدیهی است اتخاذ رهیافتی استراتژیک نسبت به تعیین اولویت‌ها و جهت‌گیریهای اساسی آینده کشور در متن تحولات بین‌المللی و منطقه‌ای مستلزم برنامه‌ریزی‌های بلند مدت است. در همین راستا و در آستانه تدوین برنامه عملیاتی پنج ساله چهارم توسعه در آموزش و پرورش بر آن شدم تا با معرفی شاخص‌های مهم در آموزش و پرورش و روش محاسبه آنها، زمینه دسترسی به اساسی‌ترین ابزارهای تشخیص را در فرایند برنامه‌ریزی فراهم نمایم. چرا که شناخت و بهره‌گیری صحیح از قابلیت‌های موجود و دستیابی به وضعیت مطلوب که اساس برنامه‌ریزی است بدون توجه به شاخص‌ها ناممکن است، امید است کارشناسان، مدیران و برنامه‌ریزان صف و ستاد با توجه و عنایت ویژه به هر یک از شاخص‌های حوزه مربوط زمینه ارتقاء کمی و کیفی آموزش و پرورش کشور را فراهم نمایند.

عباس احمدی ملهم

شهریور ۱۳۸۳

تعریف شاخصی^۱ (نشانگر):

شاخص یکی از مهمترین ابزارهای تشخیص در فرایند برنامه‌ریزی است. قبل از اینکه به تعریف شاخص بپردازیم، لازم است واژه تشخیص را تعریف کنیم. تشخیص عبارت است از تحلیل علت یا طبیعت یک وضعیت، موقعیت یا مسئله و نتیجه‌گیری در مورد علت آن پدیده.

با بهره‌گیری از فرایند تشخیص، جنبه‌های گوناگون نظام آموزشی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد و تعریف و شناخت عملی قابل قبولی از مجموعه بسیار پیچیده نظام آموزشی و اجزاء مختلف آن حاصل می‌شود.

شاخص آماره‌ای است مرتبط با سیاست‌های یک نظام که به منظور فراهم آوردن اطلاعات درباره‌ی رتبه، کیفیت و عملکرد آن نظام طراحی می‌گردد. به عبارت دیگر شاخص داده‌ی پردازش شده‌ای است که بررسی یک پدیده آموزشی و اجتماعی را میسر می‌سازد. به طور کلی شاخص یا نشانگر بازتاب مفروضات درباره‌ی ماهیت و اهداف نظام آموزشی است و غالباً در برگیرنده‌ی باورهای سیاست‌گذاری است که جهت‌میسیر اصلاحات رامنشخص می‌سازد. برای تبدیل داده‌های آماری به شاخص، باید استانداردهایی وجود داشته باشد تا در مقایسه با آن بتوان قضاوت نمود.

استاندارد^۲:

عبارت است از مجموعه‌ای از معیارهای مورد توافق و عینی که بر اساس آن می‌توان درباره‌ی شاخص‌ها داوری نمود. به عبارت دیگر استاندارد سطح مطلوب یک شاخص است.